

L'ACORD

BUTLLETÍ INFORMATIU DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI PER A PROPIETARIS I USUARIS DE FINQUES

NÚM. 1. 2008

L'àguila cuabarrada com la custodiem?

Custòdia al castell de Vilagelans

Entrevista als representants de la propietat
i l'entitat de custòdia

Un bon acord, el millor inici

El contractes de custòdia del territori, a debat

I TAMBÉ:

Com conservar els marges?
Vins ecològics al Penedès

La custòdia del territori contribueix a mantenir terrenys privats o públics que acullen valors naturals, culturals i paisatgístics com ara espècies animals o vegetals protegides, zones humides, boscos d'interès,

arbres singulars, camins, fonts o construccions tradicionals. Per fer-ho, els propietaris d'aquests terrenys i les entitats de custòdia pacten voluntàriament acords que inclouen compromisos per a les dues parts.

Presentació

Segons l'inventari de la Xarxa de Custòdia del Territori (xct) de 2007 a Catalunya, les Balears i Andorra hi ha 445 acords de custòdia, i el 78% són amb propietaris particulars. És indubtable la importància de les actuacions que es porten a terme des de la propietat privada per a la gestió del territori, i, quan es fan en contacte amb entitats de custòdia, poden prendre un valor afegit de qualitat de gestió. Avui des de la xct encetem una nova eina, el butlletí informatiu sobre la custòdia del territori adreçat als propietaris, que pretén posar de rellevància els

acords entre propietaris i entitats, tot difonent exemples que es duen a la pràctica a Catalunya i el seu entorn. Som conscients que queda molt camí per a recórrer, tant en el potencial de finques on poder establir acords de custòdia com en quant al reconeixement d'aquests acords i de l'esforç que els propietaris han de fer en la gestió i la protecció, però esperem que aquesta sigui una eina més que ens permeti assolir junts una millor estratègia de conservació al nostre país.

Consell de membres de la xct

Sumari

- 03 Aquí s'hi fa custòdia
Castell de Vilagelans
- 04 Patrimoni a custodiar
La cuabarrada
- 05 A prop vostre
Els acords de l'àguila
- 06 La custòdia avança
Un bon acord... el millor inici
- 08 Practica la custòdia
La vida al marge
- 09 Productes que conserven
Vins ecològics
- 10 **Preguntes freqüents**
- 11 **Recursos**

L'ACORD. Butlletí informatiu de custòdia del territori per a propietaris i usuaris de finques
Núm. 1 · 2008

c/ Sagrada Família, 7 (Universitat de Vic)
08500 Vic · Tel. 93.886.61.35
www.custodiaterritori.org
info@custodiaterritori.org

Aquest butlletí el distribueix:

Edició: Xarxa de Custòdia del Territori
Coordinació: X3 Estudis Ambientals
Disseny: Torrents & X3 Estudis Ambientals
Maquetació: David Torrents i Elena Sixto
Dipòsit legal: Pendent
Foto portada: Cingles de Bertí
Autor: Jordi Ballesta, SEO/BirdLife

La xct compta amb el suport de:

Organitzacions i persones membres de la xct

AQUÍ S'HI FA CUSTÒDIA

Castell de Vilagelans

GURB (OSONA), XAVIER BASORA

Al nord de la plana de Vic, s'alça el castell de Vilagelans. La finca on hi ha el castell és una mostra del paisatge agroforestal típic de la plana, amb conreus, petites rouredes i prats. El 25 de maig de 2005 la propietària de la finca, Teresa Grané, i el Grup de Naturalistes d'Osona (GNO-ICHN) van signar un acord de custòdia. Hem parlat amb el marit de la Teresa, en David Serrat, i un representant de l'entitat, en Carles Martorell, per saber com funciona l'acord.

David, l'acord és per a tota la finca?

La finca té 22 hectàrees, però l'acord es limita a la roureda, uns camps de cultiu i la terrassa fluvial del riu Gurri. En total, quasi cinc hectàrees.

Quins compromisos heu assumit?

Ens comprometem a mantenir els cultius, i a la roureda fer-hi el que creguem oportú per conservar-la en les millors condicions i afavorir que hi niïn els ocells. La roureda és de les últimes que hi ha a la plana de Vic.

Què li diria a un propietari que no veu clar signar un acord?

Molts propietaris no signen acords perquè no ho coneixen bé. Avui dia propietaris que vulguin o necessitin viure del bosc n'hi ha pocs. La voluntat de les dues parts és que les coses funcionin bé i si hi ha confiança mútua, l'acord pot tirar endavant. A més, sempre es pot incloure una clàusula per rescindir l'acord en qualsevol moment.

Per quant de temps heu signat l'acord?

Per cinc anys, però si no hi ha res de nou l'allargarem. Volem que perduri.

Quins aprofitaments té la finca?

En les 14 hectàrees de camps s'hi conrea herba per al bestiar, unes 200 vaques que vénen a l'hivern. Ho fa un arrendatari que també veu bé l'acord; de fet ell estava present el dia que vam signar-lo.

També hi teniu una bassa...

Sí, està una mica deteriorada. L'acord deia que buscaríem finançament per arreglar-la. De moment hem trobat diners per posar una tanca i evitar que la gent hi caigui. El GNO-ICHN va demanar la subvenció al Departament de Medi Ambient i es van ocupar de tot.

Des que vau signar l'acord, ha vingut més gent a la finca?

No he notat que hagi augmentat la gent que ve a la finca. El GNO-ICHN han portat alumnes d'un curs d'anellament d'ocells.

Com vau conèixer el GNO-ICHN?

Vaig contactar amb la Xarxa de Custòdia del Territori per si sabien alguna entitat que pogués donar-nos suport, i ells van dirigir-me al GNO-ICHN, als qui ja coneixia des de la Institució Catalana d'Història Natural, entitat de la qual n'era president.

Carles, quins són els compromisos del GNO-ICHN amb l'acord?

Hem fet un inventari florístic i faunístic, entre d'altres raons, per donar a conèixer als propietaris els valors naturals de la finca. Vam des-

cobrir orquídies molt interessants en un prat. També hi fem anellament científic d'ocells, alguna jornada formativa, seguiment de les caixes-niu, i la restauració de la bassa. A més, aconsellem els propietaris sobre com mantenir la roureda. Tot el que fem ho recollim en un informe anual, on indiquem l'estat de conservació de la finca.

Consulteu sempre els propietaris?

Sí, hi ha molta confiança. Ara tenim la intenció de reintroduir-hi la gralla, un ocell en perill d'extinció a Osona. N'hem parlat amb en David i li sembla bé. I hem contactat amb el Departament de Medi Ambient per començar a alliberar els polls.

Han sorgit dificultats?

No, els propietaris del Castell de Vilagelans són sensibles amb la conservació de la finca i això ens ho posa molt fàcil.

Visiteu el web www.gnosona.com

Si ens voleu explicar la vostra experiència en custòdia del territori, contacteu amb la xct.

PATRIMONI A CUSTODIAR

LA CUABARRADA

BARCELONA, XAVIER SABATÉ

Si un bon dia, mentre passegeu per la vostra finca, observeu l'elegant vol de l'àguila cuabarrada, podeu estar d'enhorabona. Voldrà dir, segurament, que les vostres terres formen part de l'àrea de caça d'aquest rapinyaire, la qual cosa serà símptoma de la bona salut dels ecosistemes de la vostra finca.

L'àguila cuabarrada (*Hieraetus fasciatus*), també coneguda com àguila perdiguera, és un dels rapinyaires més emblemàtics del món rural ibèric. Fa el niu i cria en barrancs i cingleres de les serres mediterrànies, i caça en garrigues i conreus de secà. Les seves preses són diverses: tudons, llargardaixos, conills i, òbviament, perdius.

Sotmeses a moltes amenaces

Des d'antic, l'àguila s'ha acostumat a la presència humana, fins al punt de dependre de les activitats agràries tradicionals per sobreviure, les quals permeten mantenir espais oberts (conreus o prats), els preferits de les àguiles per trobar l'aliment.

L'àguila arriba a cobrir un radi de vuit quilòmetres per trobar menjar. No obstant, com més a prop del niu estigui el lloc de caça, millor. Per això els llocs més importants per a l'àguila són les planes agrícoles properes als massissos forestals.

En les últimes dècades, els espais oberts han anat desapareixent sota una coberta forestal cada cop més densa. A la vegada,

s'ha reduït el nombre de preses, no només perquè també depenen dels espais oberts, sinó perquè han estat caçades en alguns casos de forma excessiva. Tot plegat, i altres amenaces com les línies elèctriques o el verí, ha fet baixar la població d'àguiles cuabarrades, que avui a Catalunya és de 70 parelles.

La situació precària d'aquest rapinyaire ha comportat la seva protecció per normatives com la Directiva europea d'ocells. A més, SEO/BirdLife va designar l'àguila cuabarrada com a "Ave del Año 2005" per impulsar la seva conservació.

L'àguila cuabarrada té una visió excel·lent per poder detectar i caçar les seves preses.

ON VIUEN LES ÀGUILLES?

SEO/BirdLife

CARLOS SÁNCHEZ

A PROP VOSTRE

Els acords de l'àguila

BARCELONA, XAVIER SABATÉ

Les àguiles cuabarrades no estan soles. Diversos propietaris estan fent una gestió de les seves finques per facilitar la vida d'aquests rapinyaires. L'entitat SEO/Birdlife, degana de les entitats de conservació dels ocells i la natura a l'Estat espanyol, els assessorà mitjançant acords de custòdia.

Fins ara hi ha quatre propietaris a la serra de Sant Llorenç de Munt (Vallès Occidental) i un altre al massís de Bonastre (Baix Penedès) que es beneficien d'aquests acords. En total, quasi 700 hectàrees. Cada acord és diferent, ja que cada finca i cada propietari també ho són, però tots comparteixen el mateix objectiu: mantenir espais oberts per a les àguiles.

Plans per mantenir conreus

Les actuacions que es duen a terme en cada finca estan previstes en plans de gestió. Amb el suport econòmic d'entitats com l'Obra Social de Caixa Catalunya, la Funda-

ción Biodiversidad o "la Caixa", SEO/Birdlife ha netejat el sotabosc d'algunes finques, ha desbrossat amplis espais i ha reactivat i mantingut conreus de secà. Aquestes accions, a més d'afavorir les àguiles, han reduït el risc d'incendis i han millorat l'estat general de les finques.

Enguany SEO/Birdlife ha iniciat una exposició itinerant sobre l'àguila cuabarrada per Catalunya i la resta de l'estat. A més, col·labora estretament amb l'Equip d'Estudi de l'Àliga Perdiguera de la Universitat de Barcelona, que té l'objectiu d'afavorir el coneixement i la conservació d'aquest rapinyaire a Catalunya.

MÉS INFORMACIÓ:

Per saber si la vostra finca és important per a l'àguila cuabarrada contacteu amb SEO/Birdlife:

Telf.: 93.289.22.84

catalunya@seo.org / www.seo.org

Visiteu el web de l'equip de la UB:

www.ub.es/aligaperdiguera

COM HI PUC CONTRIBUIR?

Hi ha moltes maneres per afavorir la presència de les àguiles cuabarrades a les vostres finques. Podeu demanar a una entitat de custòdia que us ajudi a dur-les a terme:

- Mantenir en bon estat prats, conreus de secà, i espais oberts en general
- Desbrossar els boscos més densos (també reduïreu el risc d'incendi)
- Reduir la pressió de la caça o fins i tot suprimir-la del tot
- Tancar el pas a zones properes a rius per disminuir-ne la freqüentació i les molèsties als rapinyaires.
- Si localitzeu un niu a la vostra finca, contacteu amb la vostra entitat de custòdia o amb SEO/BirdLife.

SEO/BirdLife

Visiteu www.seo.org

LA CUSTÒDIA AVANÇA

UN BON ACORD...

VIC, XAVIER BASORA

Què millor que començar amb bon peu. Quan un propietari d'un terreny es decideix a negociar un acord amb una entitat de custòdia, o a l'inrevés, el ventall d'opcions que s'obre és ampli, de manera que cada acord pot adaptar-se a les particularitats de la finca, del seu propietari i de l'entitat. Negociar i pactar bons acords és una de les claus perquè la custòdia del territori sigui un èxit.

Els acords de custòdia se solen formalitzar per escrit, tot i que si alguna de les parts no vol assumir compromisos jurídics, sempre es pot començar per un acord verbal. La xct ha organitzat diferents jornades per debatre sobre els contractes de custòdia del territori. Juristes experts en dret civil, registradors de la propietat i notaris van mantenir un intens debat sobre les opcions legals possibles i la millor manera perquè donin bons fruits.

Què són els contractes de custòdia?

Segons la guia Opcions per a la custòdia del territori en finques privades, editada per la Xarxa de Custòdia del Territori (xct) i la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya, un contracte de custòdia del territori és "un document obert en el qual les parts introdueixen els pactes i compromisos que creguin oportuns i que es formalitza per escrit perquè sigui vàlid". Per tant, la flexibilitat és un dels seus trets distintius.

Amb la firma de l'acord, s'inicia la col·laboració entre el propietari i l'entitat de custòdia.

DADES SOBRE ACORDS

La Xarxa de Custòdia del Territori elabora periòdicament un inventari sobre les iniciatives de custòdia del territori existents a Catalunya, les Illes Balears i Andorra. El darrer inventari, del 2007, aporta les següents dades:

- Hi ha 445 acords, que afecten 147.482 ha, i que impliquen 69 entitats de custòdia, siguin privades o públiques

- El 78% d'acords es fan en propietats privades, el 19% en públiques i de la resta no hi ha dades
- Les comarques amb més acords són el Pallars Sobirà, la Noguera i el Pallars Jussà
- Les opcions més utilitzades són els contractes de custòdia, els contractes territorials i les cessions gratuïtes d'ús

> Consulteu l'inventari interactiu a www.custodiaterritori.org/inventari

xct

Els contractes de custòdia del territori, a debat

EL MILLOR INICI

Avui dia, aquests tipus de contractes no estan previstos per cap llei, són el que els juristes anomenen “contractes atípics”. Però no per això deixen de ser vàlids. “Els contractes atípics poden aportar la mateixa seguretat jurídica que les formes tipificades”, assegura Antoni Mirambell, catedràtic de dret civil de la Universitat de Barcelona. A més, els acords de custòdia també poden basar-se en formes jurídiques tipificades com els arrendaments. Segons Hernan Collado, advocat de la xct, els acords atípics representen un 50% dels vigents.

La professora de dret civil de la Universitat Autònoma de Barcelona, Susana Navas, explica que la característica bàsica dels contractes de custòdia és que “es basen en la confiança entre les parts, que es posen d'acord en col·laborar per a una mateixa finalitat”. I va més enllà: “Els contractes de custòdia, tot i ser atípics, han assolit una rellevància social que mereixerien l'atenció del legislador”.

“En els contractes de custòdia del territori”, explica Enrique Vicente, secretari de l'Ajuntament de Tremp, “el més important és fixar bé els objectius que es volen aconseguir, sigui conservar un bosc, una espècie, o un conjunt de barraques de vinya, per posar alguns exemples. Cal evitar que el contracte inclogui un excés de clàusules i obligacions, ja que a mig o llarg termini poden resultar problemàtiques o massa restrictives”.

Per resoldre la possible falta de concreció dels contractes, juristes com Collado o Navas aconsellen que es remetin a plans de gestió, plans de treball o codis de conducta preestablerts que es vagin actualitzant, o simplement preveure que el contracte es vagi adaptant cada un cert temps als canvis socials, legislatius o ambientals.

La durada dels contractes és variable, d'un any fins a cinquanta i fins i tot noranta-nou. La xct aconsella un mínim de deu anys. Sobre les contraprestacions, la majoria d'acords impliquen que el propietari assumeix compromisos i l'entitat ofereix serveis, normalment sense intercanvi monetari.

Una novetat: el drets reals

Des de juliol de 2006, una llei regula una nova opció: els drets reals d'aprofitament parcial. Amb aquests drets, l'entitat de custòdia obté a llarg termini usos concrets d'una finca aliena (pastures, forestals, agrícoles, etc.), que pot no utilitzar, a canvi de conservar els seus recursos naturals i paisatgístics. L'entitat manté els drets sobre la finca independentment dels canvis de titularitat. El propietari pot constituir aquest dret de forma gratuïta o a canvi d'una compensació econòmica.

Aquests drets són una opció més dins l'ampli ventall de possibilitats. En tots els casos, la confiança mútua, la bona voluntat i un bon acord seran les claus de l'èxit.

EL FUTUR DELS CONTRACTES

HERNAN COLLADO

En els darrers anys, a partir de la constitució de la xct, hem viscut una revolució en el coneixement tècnic dels contractes de custòdia del territori en la qual han participat juristes de molt alt nivell. Aquest procés s'ha desenvolupat en contacte amb l'Administració, de forma que a dia d'avui ja estem recollint alguns dels seus fruits: la regulació dels drets reals d'aprofitament parcial al Llibre V del Codi civil de Catalunya o la inclusió dels contractes de custòdia a la Llei de contractes de conreu de Catalunya. L'assignatura pendent és la millora del marc fiscal que envolta aquests contractes.

Amb els contractes de custòdia del territori, la propietat i el conjunt de la ciutadania contribuïm eficaçment a la consecució d'un objectiu social: la conservació del nostre entorn. Ara ens toca explicar bé a l'Administració la importància d'incentivar al màxim aquesta participació voluntària. Les perspectives de millora del marc fiscal, conjuntament amb la tasca informativa feta fins ara i el recolzament dels propietaris que de forma pionera ja tenen acords de custòdia, ens permeten ser optimistes i preveure que en un futur proper augmentaran encara més el nombre d'acords de custòdia.

PRACTICA LA CUSTÒDIA

La vida al marge

BARCELONA, JORDI ROMERO-LENGUA

Mantenir vegetació als marges dels camps és una bona pràctica que cal impulsar: beneficia l'activitat agrària, comporta un augment de la biodiversitat i ajuda a omplir de vida els nostres camps.

Els marges poden ser de diferents tipus, en funció de la vegetació que continguin: herbassars, quan proliferen les herbes; bardisses, si es tracta d'arbustos i lianes; i tanques arbrades, quan la vegetació està formada principalment per arbres.

Beneficis per als camps de conreu

Molts animals viuen als marges i la seva presència comporta beneficis a l'agricultura. Els ocells insectívors, que mengen grans quantitats d'insectes, poden contribuir a la lluita contra les plagues. Els rèptils, amfibis o mamífers controlen la proliferació de llimacs, cargols, ratolins i talpons. I alguns insectes, com les abelles, afavoreixen la pol·linització d'arbres fruiters.

JORDI ENÉRIZ

No només la fauna dels marges beneficia els ecosistemes agraris. Els marges també s'utilitzen per minimitzar l'impacte del vent sobre els cultius i evitar l'erosió del sòl.

D'altra banda, els marges comporten un cert risc si no es gestionen adequadament. Poden ser una font de plantes arvenses que competiran amb els conreus, fent-los ombra, prenent-los l'aigua i els nutrients, o dificultant el pas de la maquinària.

Com gestionar correctament els marges de la nostra finca? Aquí van una sèrie d'idees: potenciar l'ús d'espècies autòctones; evitar pràctiques nocives com cremar la vegetació dels marges o tractar-los amb herbicides, ja que impedeixen que es desenvolupi una estructura vegetal madura; i mantenir en bon estat els murs de pedra seca i les construccions tradicionals, un bon refugi de flora i fauna silvestre.

CAIXA CATALUNYA
OBRA SOCIAL

Dóna suport a la Xarxa de Custòdia del Territori

UVIC

Dóna suport a la Xarxa de Custòdia del Territori

PRODUCTES QUE CONSERVEN

VINS ECOLÒGICS

ALT CAMP, XAVIER BASORA

Una de les zones més desconegudes de la Serralada Prelitoral però que alhora atresora una natura i un paisatge de gran valor és la serra del Montmell, entre el Baix Penedès i l'Alt Camp. Enmig dels boscos mediterranis d'aquest paratge, s'hi conreen des de l'any 1997 vinyes seguint mètodes d'agricultura ecològica. Aquests conreus han rebut la certificació del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica.

Cinc varietats de vinya

El vi de les Torres de Selma es produeix a la finca de les Torres, propietat del Joan i l'Elisabeth i situada a prop del poble del Pla de Manlleu. Una antiga masia fortificada, construïda sobre la roca, dona la benvinguda. S'hi conreen cinc varietats de vinya: *Chardonnay*, que dona un vi blanc que envelleix molt bé; *Merlot*, que produeix uns vins amb gust de fruita; *Pinoit noir*, de gust delicat; el *Syrah*, que ofereix un vi de vermell intens i

molt aromàtic; i l'Ull de Llebre o "Tempranillo", que dona vins amb poc alcohol.

La finca de les Torres, juntament amb una altra situada ben a prop i anomenada La Manlleva, és objecte des de l'any 2004 d'un acord de custòdia entre els seus propietaris, l'Obra Social de Caixa Catalunya i el Grup Ecologista Vendrell i Baix Penedès (GEVEN). Gràcies a l'acord, l'Obra Social, amb el suport del GEVEN, desenvolupa un pla de gestió orientat a conservar el paisatge de les dues finques (270 hectàrees), caracteritzat per boscos de pi blanc, alzina i roure, per garrigues, i per trams de ribera ben conservats amb excel·lents fragments d'alberedes litorals.

MÉS INFORMACIÓ:

www.les Torres deselma.com · tel. 977.260.647

www.tinet.org/~manlleva · tel. 977.638.665

Aquests vins estan dins el *Catàleg de productes i serveis del mercat de custòdia del territori*.

www.custodiaterritori.org/mercat.php

AGROTURISME ENTRE VINYES

Envoltats de vinyes i del bonic paisatge de la serra del Montmell, podem gaudir de l'agroturisme. El mas de les Torres de Selma té cinc habitacions amb bany i s'hi poden practicar cursos d'agricultura ecològica, tallers de medi ambient i itineraris com el del Xató, el dels Calçots o el del Cava del Penedès. La masia Manlleva també disposa de cinc habitacions i a més acull voluntaris que vulguin, a canvi d'allotjament, ajudar en feines agrícoles lligades a la vinya, les oliveres, els ametllers, o la llenya. Els propietaris es dediquen a l'agricultura ecològica i l'entorn és ideal per al senderisme i la BTT.

Vins i turisme rural
a les Torres de Selma i La Manlleva

Preguntes freqüents

En aquesta secció l'equip tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori respon dubtes i consultes sobre la custòdia del territori. Podeu fer qualsevol consulta trucant al 93.886.61.35 o a info@custodiaterritori.org.

He sentit a parlar de la custòdia del territori, però no sé si podria aplicar-la a la meva finca. Què hauria de fer?

Propietari del Pla de l'Estany

Les entitats de custòdia es dediquen total o parcialment a la protecció de valors naturals o culturals. Si creieu que la vostra finca té valors naturals, paisatgístics o culturals, us podeu adreçar a qualsevol de les 69 entitats de custòdia inventariades a Catalunya, o bé al vostre ajuntament, que per

defecte pot estar-hi interessat. Al web de la xct trobareu un inventari d'entitats (www.custodiaterritori.org/relacio_entitats.php) o, si ho preferiu, podeu trucar-nos.

Si signo un acord de custòdia vol dir que perdre el control i la capacitat d'actuació sobre la meva finca?

Propietària d'Osona

Un acord de custòdia pot tenir múltiples formes i objectius, els quals es graduen segons les necessitats i interessos de la propietat i de l'entitat de custòdia. Si la propietat té un paper actiu en la gestió de la finca, l'acord només comportarà unes limitacions prèviament pactades (com ara respectar una determinada superfície forestal, no utilitzar determinats productes químics en l'agricultura o respectar certes edificacions), a canvi de les quals l'entitat es compromet a donar recolzament tècnic i humà.

Quins beneficis obtinc si assumeixo un acord de custòdia a la meva finca?

Propietari del Pallars Jussà

Els beneficis que rep la propietat quan signa un acord de custòdia depenen de les característiques de cada acord. En la major part dels casos, l'entitat presta suport tècnic per aconseguir complir els objectius de l'acord, sigui en forma de visites periòdiques, aportació de voluntariat o suport en tràmits administratius. D'altra banda, aquests acords suposen un reconeixement social a la voluntat de conservar que té el propietari. A altres països on els mecanismes de custòdia del territori estan més avançats, s'han establert beneficis fiscals per a aquells propietaris que signen acords amb entitats de custòdia. Esperem que ben aviat a casa nostra els acords de custòdia també es puguin traduir en incentius fiscals concrets. Trobareu més informació a www.custodiaterritori.org/propietaris.php.

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

Dóna suport a la Xarxa de Custòdia del Territori

Fundación Biodiversidad

Dóna suport a la Xarxa de Custòdia del Territori

RECURSOS

Eines

Opcions de custòdia del territori en finques privades. Guia pràctica per a la propietat

2a edició (2005)

Autors: Núria Asensio, Hernan Collado, Albert Cortina i Jordi Pietx

Aquesta publicació, editada per la Fundació Territori i Paisatge i la Xarxa de Custòdia del Territori per primer cop l'any 2002, arriba a la segona edició. Durant aquest temps ha estat una eina fonamental per donar a conèixer el vessant més pràctic de la custòdia del territori: les diverses opcions jurídiques dis-

ponibles per materialitzar els acords de custòdia. La guia explica de manera senzilla però rigorosa les modalitats d'acords de custòdia per a finques privades: acords en els quals la propietat manté la gestió global de la finca, acords amb transmissió de la gestió a l'entitat de custòdia, i acords amb transmissió de la propietat a l'entitat. A partir d'unes preguntes orientadores, els propietaris poden escollir l'opció de custòdia més adient a la vostra situació. L'edició d'octubre de 2005 incorpora novetats respecte la primera fruit de les noves normatives i del treball d'un grup d'experts juristes. Així, s'hi exposen les possibilitats dels contractes de custòdia del ter-

ritori, dels contractes de conreu o dels drets reals d'aprofitament parcial.

MÉS INFORMACIÓ:

Poden demanar la guia a la xct o us la podem descarregar de la web:

www.custodiaterritori.org

org/centre_recursos.php#impreses

Normativa

Llei 5/2006, de 10 de maig, del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals

El Llibre V del Codi civil de Catalunya regula el règim jurídic dels drets reals d'aprofitament parcial (arts. 563-1 a 563-4), una figura jurídica innovadora i molt apropiada com a opció de custòdia. Les entitats poden constituir un dret real d'aprofitament parcial per obtenir a llarg termini usos concrets d'una finca aliena a canvi de conservar els seus recursos naturals i paisatgístics. Si no pacten el contrari, la durada mínima del dret d'aprofitament és de 30 anys. Com a dret "real", l'entitat manté els drets sobre la finca independentment dels canvis de titularitat que es vagin produint al llarg del temps.

Llei 1/2008, del 20 de febrer, de contractes de conreu

La llei de contractes de conreu té en compte la conservació i custòdia del patrimoni natural. Per una banda, inclou els contractes per a la conservació i custòdia del patrimoni natural a l'àmbit (art. 41), i per una altra banda, les entitats no lucratives arrendatàries de terres agrícoles s'inclouen en la categoria de conreador directe i personal (art. 5 bis 4), amb les avantatges que això comporta. Per tant, dota a les entitats de custòdia d'una eina jurídica per a la consecució dels seus objectius i és un clar pas endavant en seguretat jurídica.

Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat

Per primera vegada una llei estatal recull la definició de custòdia del territori (art. 3.9) i d'entitat de custòdia del territori (art. 3.37). També, en el títol V sobre el Foment del coneixement, la conservació i restauració del patrimoni natural i la biodiversitat, dedica un article sencer a la Promoció de la custòdia del territori (art. 71), un altre als Incentius a les externalitats positives en l'àmbit dels espais protegits i dels acords de custòdia del territori (art. 72), i preveu la creació d'un Fons pel Patrimoni Natural i la Biodiversitat amb el que es finançaran, entre d'altres, accions específiques relacionades amb la custòdia del territori (art. 73.2 m).

c/ Sagrada Família, 7 (Universitat de Vic)
08500 Vic · Tel. 93.886.61.35
www.custodiaterritori.org
info@custodiaterritori.org

L'edició d'aquest butlletí informatiu ha estat possible gràcies a:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

La Xarxa de Custòdia del Territori treballa amb les entitats de custòdia i altres organitzacions del territori per impulsar l'ús de la custòdia del territori com a estratègia de conservació dels recursos i dels valors naturals, culturals i paisatgístics del territori.